

**Christo Todorov. HISTOIRE DE LA LITTÉRATURE
FRANÇAISE – XVIIIe – XXe S. Faber, V. Tarnovo, 1998. 302 p.**

В края на 1998 година по книжарниците се появи новото издание на добре известната и ценена от студентите и преподавателите по френскоезичните университетски специалности и от всички, които проявяват интерес към френската литература и култура *Histoire de la littérature française – XVIII – XX s.* от твърде рано напусналия този свят учен и преподавател доцент Христо Тодоров.

По същество новото, посмъртно издание, се отличава от първите по това, че двете части на *Историята* се публикуват в един том с доста добро полиграфическо и художествено изпълнение, което прави чест на издателство "Фабер". Интересен и поучителен е прочитът на това по същество научно изследване двадесетина години след неговото написване, защото той несъмнено показва непреходната стойност на мисълта и идеите на Христо Тодоров. Неговият подход към историко-литературните явления във Франция през последните три века показва до каква степен диахронията може да има не толкова дескриптивен, колкото аналитичен характер. Основната заслуга на Христо Тодоров е прилагането на единен критерий при систематизацията на тези явления: отношението субект – обект в повествователния жанр, на който е посветена първата част, и степента на модалност на поетическия език в поезията, на която е посветена втората.

Именно прилагането на подобен критерий му позволява, от една страна, да свърже в единен процес отделните явления и да разкрие измеренията на диалектичката връзка между традицията и новаторството в литературата. Така например

многообразието на романо̀ви проявления през века на Просвещението, когато жанрът все още търси адекватна на собствените си възможности форма, може да се сведе до три типа роман – роман-послание, роман-дирене, роман-драма, отделни, същностни черти на всеки от които залягат в основата на станалия класически балзаковски тип роман от първата половина на XIX век. От друга страна, същият критерий позволява инак проблематичното и твърде неясно разграничение между романтическа и реалистическа традиция към средата на миналия век или между реализъм и натурализъм в романа няколко десетилетия по-късно.

Уводът към втората част има особена стойност поради здравата теоретична основа, на която поставя разграничението между трите главни литературни жанра (основен за литературната наука проблем) в зависимост от степента на модалност на литературния текст; критерий, който позволява и определянето на три основни типа поезия (лирическа, философска и политическа) все така в зависимост от проявленията на двете основни страни на литературния текст, които Христо Тодоров обозначава чрез термини, заети от Ш. Бали, а именно **Modus** и **Dictum**.

По този начин изложението на фактите, свързани с една или друга литературна или поетическа школа, като се почне от класицизма и сантиментализма и се стигне до сюрреализма, далеч надхвърля изискванията към едно обикновено учебно пособие по история на френската литература, а набелязва редица чисто теоретични проблеми, на които са посветени отделни разработки на Христо Тодоров, и разкрива дълбочината на мисълта и непоклатимата логика на учения дори когато се занимава с на пръв поглед тривиални и добре известни аспекти на литературното наследство.

При всички случаи инициативата по преиздаването на *Историята на френската литература* на Христо Тодоров е твърде похвална и полезна, тъй като ще задоволи интересите на новите поколения студенти, които нямаха щастието лично да влязат в досег с непрежалимия наш колега.

Красимир Петров